

Krisztus és Nikodémus (John Greenwood, 1739 - 1792)

Szenháromság ünnepe

„Volt a farizeusok között egy Nikodémus nevű ember, a zsidók egyik vezető embere. Ő egy éjjel elment Jézushoz, és így szólt hozzá: Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem képes megtenni azokat a jeleket, amelyeket te teszel, csak ha Isten van veled. Jézus így válaszolt: Bizony, bizony, mondom neked: ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát. Nikodémus ezt kérdezte tőle: Hogyan születhetik az ember, amikor vén? Bemehet anyja méhébe, és megszülethet ismét? Jézus így felelt: Bizony, bizony, mondom neked, ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába. Ami testtől született, test az, és ami Lélektől született, lélek az. Ne csodálkozz, hogy ezt mondtam neked: Újonnan kell születnetek.” (János ev. 3,1-7)

Mai elcsendesedésünk egy komoly, tanulságokat hordozó beszélgetés részletének tanúivá avat és hív minket, mely egykor Jézus és Nikodémus között történt. E beszélgetés olyan örökérvényű tanulságokat ad, melyek évszázadokon átívelve ma is érvényesek és igazak az Isten országát és igazságát kereső ember számára. A beszélgetést kezdeményező Nikodémus egy jeruzsálemi farizeus főember volt, a 71 tagú tanács tagja, kinek személyét János evangélista meglehetősen részletességgel örökíti meg több helyütt is evangéliumában és akit a hagyomány is a kora keresztény közösség oszlopos tagjaként tart számon. Nikodémus egy tapasztalt, sokat látott ember volt, akit azonban az évek nem tettek közönyössé és fásulttá. Nem mások véleménye alapján foglal állást Jézussal kapcsolatban, hanem saját maga akar meggyőződni arról, hogy tulajdonképpen ki is ez a názáreti ács fia, aki oly sokakra tudott hatással lenni. Előrehaladott életkora ellenére hordoz egy nyitottságot, egy a dolgok mélyére hatolni kívánó őszinte érdeklődést. Ezt ugyan nem vállalja fel nyíltan, de az éj leple alatt felkeresi Jézust, hogy személyes benyomást szerezzen róla és ne mások szóbeszéde alapján fogalmazza meg véleményét.

Igénk első tanulsága lehet, hogy ez a magatartás nem csupán figyelemre méltó, de ma is követendő példa arra, hogy saját életünk vezetése és döntéseink alapja ne az legyen, hogy mások mit mondanak, hogy a korszellem éppen milyen szeleket és trendeket reklámoz vagy zúdít felénk és reánk. Az Örökkévaló felruházott bennünket az életünkre vonatkozó egyéni felelősség szabadságával, mely alapján nem mutogathatunk másra vagy másokra. Ha döntéseink nem ebben a tudatosan megélt egyéni belső felelősségben születnek, akkor lemondunk arról a teremtettségbeli adottságunkról, melyről a Szentírás bizonyosságot tesz és azt mondja, hogy mi emberek az istenképűség méltóságát és annak felelősségét hordozzuk. Másrészt a történelem megannyiszor bizonyította már, - elég csak a XX. század európai történelmére gondolnunk -, hogy attól nem lesz igaz és értékes valami, hogy tömegek harsogják és éltetik. Igen, a történelem megannyiszor bizonyította, hogy a keveseknél volt a tisztánlátás kegyelme. Nikodémus társadalmi helyzete és talán habitusa nem engedte ugyan, hogy az igazságra szomjazó

lelkülete nyilvánosan és nyíltan vállalja annak megismerése iránti merészséget, de mégis megőrzi az egyéni véleményformálás szabadságának belső igényét, felelősségét és méltóságát.

Nikodémus a beszélgetést nagyon udvariasan indítva szólítja meg Jézust, kifejezve iránta való tiszteletét azzal, hogy mestertnek nevezi. Ezt követően konkrét kérdés felvetése nélkül azonnal át is adja a szót, melyre egy teljesen meglepő válaszreakciót kap. Jézus mindennemű kedélyeskedő gesztus nélkül, udvariaskodó csevegés nélkül a lényegre tér és mintegy minden emberre kiterjedő általános igazságként azt mondja, hogy *„ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát”*. Vagyis a lelki újjászületés kikerülhetetlen, mert enélkül az ember még csak látó távolságba sem kerülhet az Isten országához. Jézus ugyanakkor ezt a mondatot és annak kötelezését egészen személyessé teszi Nikodémus számára. Annak a Nikodémusnak, aki saját társadalmi helyzetében egy megbecsült, tiszteletet kiváltó és arra méltó farizeus volt. Nem a képmutatók közé tartozó farizeus, hanem azok közül való, akik őszinte komolysággal veszik vallásukat, nem emberek tetszését és elismerését várva, hanem az Isten országát keresve. Éppen ebben van ennek az Igének egyik komoly figyelmeztetése! Mert aki azt gondolja, hogy Nikodémushoz hasonlóan ő is amolyan jóember, kedves ember, tehát emberi érényei, morális és erkölcsi tartása, értékes tevékenysége és társadalmi szerepe vagy családi múltja miatt egyenes az útja az Isten országába, az Jézus szavai értelmében nagy tévedésben van önmaga és önmaga jövője felől. Mert Jézus szavai szerint, *ha valaki nem születik Lélektől és lélekben újjá, az nem mehet be az Isten országába*, akármilyen jóra való is az emberi érték és mérték szerint. Jézus sokszor beszél az Isten országáról és annak igazságáról, sőt azt is mondhatjuk, hogy szolgálatának egyik központi tartalma ennek bemutatása. Isten országa nem földrajzi határok között, hanem az emberi szívekben valósul meg és őlt testet. Nem igazodik ember alkotta intézményi keretekhez, hanem Jézus szavai szerint ott van jelen, ahol lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres. *(János ev. 4,23)*

Amikor Igénk a lelki újjászületés szükségességét és kikerülhetetlenségét megfogalmazza, akkor egyben azt az örömhírt is üzeni, hogy ennek megvalósulása nem lehetetlen az életünkben. Nikodémus váratlanul éri az a tárgyilagosság melyet Jézus megfogalmaz és értetlenkedve kérdezi, hogy hogyan lehetséges újjászületni. Szavaiban van némi cinizmussal kevert ironia, hiszen olyat kérdez, ami mindenki számára egyértelmű, hiszen magától értődő, hogy nem lehet visszaforgatni az időt és nem válhat újszülötté az idős ember. *„Hogyan születhetik az ember, amikor vén? Bemehet anyja méhébe, és megszülethet ismét?”* - kérdezi Nikodémus. Jézus azonban nem engedi a szavait hígítani és megismétli, hogy a lelki újjászületés, vagyis a felülről való születés kikerülhetetlen. Ez nem az ember önmegváltoztató erőfeszítésének az eredménye. Nem valami saját erejéből magára vett magatartásminta, hanem a felülről és belülről fakadó átalakulás következménye. Isten ezt az újjászületést, belső átalakulást, irányba fordulást senkire nem erőszakolja rá. Amikor *csöndesen és váratlanul átölel az Isten* valakit, - ahogy a költő óriás Ady fogalmazza az *Úr érkezése* című sokat idézett versben, akkor ez az átölelés soha nem az akaratunk ellenére történik. Ez az átrendező, átalakító ölelés megöli a régit, az *óembert*, hogy megszülethessen bennünk a Lélek szerinti új. Amint a Szentírás mondja *vessétek le a régi élet szerint való óembert (Ef.4,22)*, mert *„ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába”* - mondja Igénkben Jézus. A víz természetesen a keresztségre, a Lélek pedig a Szentlélekre mutat. A keresztségben - ahogy Luther fogalmaz -, az óember megfullad és eltemetetik a hullámsírba, hogy a Lélek által megújult, megváltoztatottan, megtérítve születhessen újjá. Mindez nagy titok, melyet Jézus a szélhez hasonlít, melyet nem látunk, de a hatását érezzük, látjuk és használjuk, hiszen a szél energiát termel a hatalmas szélkerekek által, vitorlást lendít vagy éppen malmot hajt. Nem tudjuk, hogyan, honnan éled és hova tart, de hatását érezzük. Így van a megújult és újjászületett ember is, melyet nem emberi módszer, hanem a teremtő és újjáteremtő Isten vihet végbe rajtunk. A kérdés, hogy akarjuk-e, kérjük-e és elfogadjuk-e Istennek ezt a megigazító újjáteremtő kegyelmét. Ő azt akarja, hogy minden ember üdvözljön! Minden ember! A történelem egyik legmeghatározóbb beszélgetése egykor Jézus és Nikodémus között hangzott el, de adja a Mindenható, hogy ma, - Szentháromság ünnepén -, minket tudjon megszólítani - Ámen -

(Dr. Pőcze István, 2021)